

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมการพัฒนาที่ดิน

รายงานผลการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ภายใต้โครงการจัดทำเป้าหมายและตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน
(Land Degradation Neutrality: LDN)
เพื่อกำหนดมาตรการจัดการดินเสื่อมโทรมจังหวัดฉะเชิงเทรา
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

รายงานโดย สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๒

มติการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย สมัยที่ ๑๒ กำหนดให้แนวคิดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดินหลักการดำเนินงานของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย เชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าประสงค์ที่ ๑๕.๓ ตัวชี้วัดที่ ๑๕.๓.๑ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการสูญเสียที่เกิดจากการเสื่อมโทรมของที่ดินกับการพัฒนา หรือความอุดมสมบูรณ์ที่เกิดจากการฟื้นคืนความเสื่อมโทรมหรือดำเนินมาตรการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน โดยเน้นการผสมผสานมาตรการ ซึ่งประกอบด้วย การหลีกเลี่ยง หรือป้องกัน (Avoid) การลดความรุนแรง (Reduce) และ/หรือการฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของที่ดิน (Rehabilitation) นอกจากนี้ ความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดินมีความสัมพันธ์กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น การลดความยากจน ความมั่นคงทางอาหาร การรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อม และ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

กรมพัฒนาที่ดิน เป็นหน่วยงานในการประสานการดำเนินงานตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (UNCCD) ของประเทศไทย โดยมีมติการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย สมัยที่ ๑๕ (COP ๑๕) กำหนดให้ประเทศสมาชิกขับเคลื่อนแนวคิดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) เชื่อมโยงและบูรณาการกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าประสงค์ที่ ๑๕.๓ ตัวชี้วัดที่ ๑๕.๓.๑ สัดส่วนของที่ดินเสื่อมโทรมเมื่อเทียบกับพื้นที่ทั้งหมดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายความสมดุลในการจัดการทรัพยากรที่ดิน (LDN) โดยตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับความเสื่อมโทรมของที่ดิน จะถูกนำมาใช้ในการจัดทำข้อมูลพื้นฐาน และติดตามความเปลี่ยนแปลงของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๓ ได้แก่ ตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ตัวชี้วัดผลผลิตของดิน และตัวชี้วัดคาร์บอนอินทรีย์ในดิน ซึ่ง กรมฯ ได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการพัฒนาฐานข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีแผนการจัดทำเป้าหมายและตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) เพื่อกำหนดมาตรการจัดการดินเสื่อมโทรมในระดับพื้นที่ ประกอบกับสำนักงาน ก.พ.ร. ได้กำหนดเป็นตัวชี้วัดตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตัวชี้วัดที่ ๖ : จำนวนพื้นที่ที่มีการจัดทำฐานข้อมูลเป้าหมายและตัวชี้วัดความสมดุลในการจัดการทรัพยากรที่ดิน (LDN)

ดังนั้น การจัดทำโครงการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามข้อมูลสภาพปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่ดิน สาเหตุ/ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่ดินในพื้นที่ ความคิดเห็นต่อระดับการประเมินความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่ดินและมาตรการการจัดการทรัพยากรที่ดินที่เหมาะสมมีส่วนร่วมและบทบาทในการพัฒนาแผนงานโครงการสนับสนุน เพื่อบริหารจัดการพื้นที่ในการป้องกันและลดความเสื่อมโทรมของที่ดิน

วันที่ และสถานที่

๖ กันยายน ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

๑. ชี้แจงที่มาของโครงการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
๒. สอบถามข้อมูลสภาพปัญหา/สาเหตุ/ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่ดินในพื้นที่
๓. ความคิดเห็นต่อระดับการประเมินความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่ดินและมาตรการการจัดการทรัพยากรที่ดินที่เหมาะสม
๔. การพัฒนาแผนงานโครงการสนับสนุน เพื่อบริหารจัดการพื้นที่ในการป้องกันและลดความเสื่อมโทรมของที่ดิน

สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

จำนวน ๑๐๓ ราย ประกอบด้วย

๑. ผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน หมอдинอาสา
๒. เกษตรกรผู้ใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่
๓. ผู้แทนจากหน่วยงานในระดับพื้นที่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
๔. เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา และสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๒

ผลการมีส่วนร่วม

จากการการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วมจากเกษตรกร หมอдинอาสา ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าสาเหตุหลักของการเกิดความเสื่อมโทรมมาจากพื้นที่เกษตรส่วนใหญ่เป็นดินเปรี้ยว มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่มีการปลูกข้าวมาเป็นเวลานาน ขาดการปรับปรุงบำรุงดินที่เหมาะสม ทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง ปัญหาโรคแมลง และประสบปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ตลอดจนมีปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน

การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการ

จากสาเหตุหลักของการความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่ดิน ที่ได้จากผลการมีส่วนร่วมของเกษตรกร หมอดินอาสา ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงสามารถกำหนดกิจกรรมงานพัฒนาที่ดิน ซึ่งมีมาตรการการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินได้ ดังนี้

๑. ด้านการจัดการทรัพยากรดิน ได้แก่

๑.๑ การวางแผนการใช้ที่ดินในระดับพื้นที่

๑.๒ ปรับปรุงดินเปรี้ยวด้วยการใช้วัสดุปูนตามค่าความต้องการปูนของดิน

๑.๓ ปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดินด้วยการใช้พืชปุ๋ยสด การไถกลบตอซัง ลดการเผา

๑.๔ ส่งเสริมให้มีการเก็บดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ดินก่อนปลูกพืชและใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑.๕ ส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ควบคู่กับปุ๋ยเคมี

๑.๖ ส่งเสริมการผลิตและใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน

๒. ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ

๒.๑ การขุดแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร

๒.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและกระจายน้ำอย่างทั่วถึง

๓. ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์

๓.๑ สร้างแรงจูงใจในการใช้ประโยชน์ที่ดินตามความเหมาะสมของที่ดิน

๓.๒ อบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร หมอดินอาสา ในการจัดการและปรับปรุงดินเปรี้ยว

๓.๓ สนับสนุนองค์ความรู้และสาธิตเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินแก่เกษตรกร เช่น แนะนำการใช้สารเร่งซูปเปอร์ พด. ๒ สำหรับหมักตอซังข้าว การใช้สารเร่งซูปเปอร์ พด.๗ เพื่อไล่แมลง และจัดทำแปลงสาธิตการจัดการปรับปรุงดินเปรี้ยว และการบริหารจัดการน้ำ เป็นต้น

รายงาน: วลัยดรรรชนี เอี่ยมวรการ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

ภาพ: ชัยวัฒน์ ปรีชา นักวิชาการเกษตร

เว็บไซต์สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๒ <http://>

Facebook: สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๒ <https://>

